

Policydokument: Skatte- og avgiftspolitik

For Akademikerne er det viktig at skatte- og avgiftssystemet innrettes slik at det fremmer bærekraftig vekst og aktivitet i økonomien, og at det gir insentiver for å velge utdanning, arbeid og investeringer i næringsliv og innovasjon. Skattesystemet bør være mest mulig nøytralt med brede skattegrunnlag, det må sikre omfordeling, korrigere markedssvikt og utformes slik at uheldige vridninger og feilallokering av ressurser ikke oppstår. Akademikerne mener enkelhet, rettferdighet og forutsigbarhet skal tillegges stor vekt i skattesystemet. Videre er det viktig for Akademikerne at skattesystemet er internasjonalt konkurransedyktig, og samtidig sikrer at multinasjonale selskaper betaler skatt.

Finansiere offentlige utgifter

Ett av hovedmålene med skatte- og avgiftssystemet er å sikre statlige inntekter for å finansiere velferdstjenester. I løpet av de neste tiårene vil befolkningens aldring medføre et økt behov for finansiering av utgifter til pensjoner, helse og omsorg. Akademikerne legger til grunn at norske borgere skal ha tilgang til gode velferdstjenester, uavhengig av deres tilknytning til arbeidslivet. Akademikerne mener at det i hovedsak er et offentlig ansvar å finansiere disse velferdstjenestene. Dette innebærer at skattenivået må være tilpasset finansieringsbehovet.

Omfordele inntekt og formue

Skattesystemet er et sentralt verktøy for omfordeling. Akademikerne støtter prinsippet om at skatt bør fordeles etter skattyternes evne til å bære den. Graden av omfordeling må veies opp mot hensynet til effektivitet og behovet for vekst og aktivitet i økonomien. Skattesystemet må derfor gi tydelige insentiver til å velge utdanning, arbeid, investering i næringsliv og innovasjon. Økt vekst og aktivitet gir et utvidet skattegrunnlag som bidrar til å styrke fundamentet for velferdsstaten.

Akademikerne mener at skattereglene for pensjonsinntekt må ses i sammenheng med opptjeningsreglene for alderspensjon i folketrygden og utformingen av det fleksible pensjonssystemet. Forholdet mellom minstesikring og standardsikring i pensjonssystemet er for sammenpresset og gir for dårlig pensjonsuttelling for arbeid og inntekt over 7,1 G.

Effektivt

Skattesystemet skal innrettes slik at det er mest mulig effektivt. Skattesystemet bør derfor bidra til en bedre ressursbruk, og for øvrig utformes slik at uheldige vridninger og feilallokering av ressurser ikke oppstår.

Vridende skatter skal bare benyttes når det er det beste virkemiddelet for å nå konkrete politiske mål. Et bredt skattegrunnlag, som fanger opp alle typer inntekter, bidrar til at skatteyterne i stor grad behandles likt. Siden det er utfordrende å unngå vridende skatter helt, er det mer effektivt med mange «små» vridende skatter enn få «store».

Skattesystemet bør videre søke å minimere effektivitetstap knyttet til forvaltning av systemet og tidsbruk for skattebetalere.

Lave samfunnsøkonomiske kostnader ved skattesystemet kan oppnås ved først å benytte skatter og avgifter som bidrar til bedre ressursbruk, slik som prising av eksterne kostnader gjennom f.eks. klima- og miljøavgifter. Deretter bør nøytrale skatter, som grunnrenteskatter, benyttes. Til slutt, og i nødvendig grad, bør en bruke vridende skatter for å oppnå tilstrekkelige skatteinntekter og mål om omfordeling.

Forutsigbart, enkelt og rettferdig

Gode og forutsigbare rammevilkår ved oppstart og drift av næringsvirksomhet er av stor betydning for bedriftenes konkurranseevne. Akademikerne mener at det er viktig med en god opsjonsskatteordning og at innretningen på formuesskatten ikke må være til hinder for private investeringer i FoUI. Videre kan positive skatteincentiver for investering i oppstarts- og vekstbedrifter bidra til sikre bedre tilgang på kapital for bedrifter i oppstarts- og såkornfasen.

Skattesystemets legitimitet blant befolkningen og næringslivet er avgjørende for å oppnå høy skattemoral og tillit. Akademikerne mener derfor at enkelhet, rettferdighet og forutsigbarhet skal vektlegges i skattesystemet. Systemet bør være enkelt og forståelig, slik at de administrative byrdene for både skattyter og det offentlige holdes så lave som mulig.

Internasjonalt konkurransedyktig

For at norske bedrifter skal være konkurransedyktige, må rammebetingelsene, inkludert skattesystemet, være internasjonalt konkurransedyktige. Samtidig er det viktig at Norge ikke leder an i et «race to the bottom», der land konkurrerer med hverandre om å tilby de mest generøse skattefradragene. Internasjonal dialog og samarbeid er derfor av stor betydning. Norge må delta i internasjonal utveksling av informasjon for å forhindre at store multinasjonale selskaper kan unndra seg beskatning.

Klima og miljø

Skatte- og avgiftssystemet spiller en viktig rolle i å nå klima- og miljømålene. Forurensning, klimagassutslipp og nedbygging av naturområder med tilhørende tap av for eksempel biologisk mangfold, er eksempler på negative eksterne effekter som følge av økonomisk aktivitet. Dette kan rettes opp ved at prisen på varer og tjenester reflekterer samfunnets kostnader ved den forurensende aktiviteten.

Riktig og forutsigbar pris på klima- og miljøskadelig aktivitet gir insentiver både for forbrukere og virksomheter til å investere i utvikling av miljøvennlig teknologi og aktivitet. Teknologisk utvikling tar ofte lang tid, og forventninger om fremtidige kostnader ved klima- og miljøskadelig aktivitet vil være vel så viktige som dagens avgifter i vurderingen av om en teknologi vil bli lønnsom.

For å sikre at utslippsreduksjonene skjer der hvor de koster minst for samfunnet, bør alle utslipp prises og avgiften være lik på tvers av alle sektorer. Akademikerne mener at det må koste mer å bygge ned natur, og at det bør utredes om endringer i skatte- og avgiftssystemet kan bidra til en mer sirkulær økonomi.

Akademikerne støtter prinsippet om grønn skatteutveksling, der inntekter fra miljøavgifter kan gi rom for generelle skattereduksjoner og et mer effektivt skattesystem med lavere skattesatser.

Akademikerne er positive til klimatoll som virkemiddel og mener at det bidrar til at prinsippet om at forurensere betaler også gjelder for importerte varer og forhindrer karbonlekkasje der verdiskaping og arbeidsplasser flyttes til land med lavere miljøstandarder.